

**Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής του Δικτύου NATURA 2000 «Χα-Ποτάμι»:
Σχεδιάζοντας για τους ανθρώπους και τη φύση και όχι για μια φύση χωρίς
ανθρώπους**

Την Παρασκευή 24 Ιουλίου 2009 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η συνάντηση διαβούλευσης για το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής του Δικτύου NATURA 2000 (ΦΥΣΗ 2000) «Χα-Ποτάμι». Η συνάντηση διαβούλευσης διοργανώθηκε από την Υπηρεσία Περιβάλλοντος και το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων (EKBY) και φιλοξενήθηκε στην Κοινότητα Κουκλιών.

Σκοπός της συνάντησης ήταν η ενημέρωση των εμπλεκομένων κοινωνικών ομάδων και η διατύπωση των απόψεων και των προτάσεών τους, ώστε να οριστικοποιηθεί το Σχέδιο Διαχείρισης και να τύχει κοινής αποδοχής. Το υπό διαβούλευση σχέδιο διαχείρισης εκπονείται από το EKBY στο πλαίσιο του έργου «Παροχή υπηρεσιών για την ετοιμασία διαχειριστικού σχεδίου για την περιοχή CY4000002 Χα-Ποτάμι», με Αναθέτουσα Αρχή την Υπηρεσία Περιβάλλοντος.

Στη συνάντηση μετείχαν περισσότερα από 60 άτομα, εκπρόσωποι των συναρμόδιων κεντρικών και τοπικών υπηρεσιών, Πρόεδροι και άλλοι εκπρόσωποι των τοπικών Κοινοτήτων, ο Γραμματέας της Ένωσης Κοινοτήτων, εκπρόσωποι αναπτυξιακών και παραγωγικών φορέων της περιοχής, περιβαλλοντικές οργανώσεις και κάτοικοι της περιοχής.

Την έναρξη των εργασιών της συνάντησης κήρυξαν η λειτουργός της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος κα Μαρίνα Ξενοφώντος και ο Ανώτερος λειτουργός της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος κ. Κώστας Παπασταύρος θέτοντας το πλαίσιο και τη θεματολογία της διαβούλευσης, ενώ χαιρετισμό απηύθυνε ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κουκλιών κ. Χριστάκης Μιλτιάδους. Στη συνέχεια η εκπρόσωπος του EKBY Δρ. Έλενα Χατζηχαραλάμπους παρουσίασε το Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, αφού προηγουμένως εισήγαγε το ακροατήριο στις έννοιες «Προστατευόμενες περιοχές και Δίκτυο NATURA 2000, διαχείριση-σχεδιασμός διαχείρισης-σχέδιο διαχείρισης, μέτρα διαχείρισης και ζώνες διαχείρισης», τονίζοντας παράλληλα τη σημασία των συμμετοχικών διαδικασιών και της κοινωνικής αποδοχής ως προϋποθέσεων αποτελεσματικής διαχείρισης των περιοχών του Δικτύου NATURA 2000.

Ειδικότερα, η κ. Χατζηχαραλάμπους ανέλυσε τη μέθοδο που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής «Χα-Ποτάμι» και παρουσίασε:

- το υφιστάμενο νομικό καθεστώς προστασίας της περιοχής,
- τα σπουδαιότερα γνωρίσματα και προβλήματά της,
- τα κυριότερα συμπεράσματα αναφορικά με τις ανάγκες για τη διατήρηση των πολλαπλών αξιών της περιοχής για τον άνθρωπο και τη φύση και οι απορρέουσες προτάσεις διαχείρισης.

Σύμφωνα με την κ. Χατζηχαραλάμπους, στον βαθμό και την ένταση που ασκούνται έως και σήμερα οι περισσότερες ανθρώπινες δραστηριότητες στην περιοχή, δεν δείχνουν να αποτελούν σοβαρό κίνδυνο για τη διατήρηση των σπουδαίων γνωρισμάτων της. Πρέπει ωστόσο να ληφθεί μέριμνα, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού όσο και σε επίπεδο υλοποίησης, ώστε η κατάσταση αυτή να διατηρηθεί και στο μέλλον, δίνοντας έμφαση:

- στην αειφορική άσκηση της κτηνοτροφίας,
- στην αειφορική διαχείριση των υδατικών πόρων, σε επίπεδο λεκάνης απορροής,
- στη διατήρηση του υφιστάμενου χαρακτήρα των γεωργικών δραστηριοτήτων,
- στον ορθό σχεδιασμό και χρήση του οδικού δικτύου εντός της περιοχής,
- σε ορθά σχεδιασμένα αναπτυξιακά έργα και υποδομές, που να ενσωματώνουν τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και να ανταποκρίνονται στον προστατευόμενο χαρακτήρα της περιοχής.

Τα συμπεράσματα αυτά οδήγησαν στην διατύπωση των σκοπών διαχείρισης της περιοχής «Χα-Ποτάμι» οι οποίοι εστιάζουν σε δύο βασικούς άξονες:

- α) στη διατήρηση των βιοτικών, εδαφικών, υδατικών και υδροτοπικών πόρων της περιοχής και
- β) στη δημιουργία προϋποθέσεων για την εξασφάλιση της απαιτούμενης κοινωνικής συναίνεσης, για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης και για την ανάδειξη και την αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής.

Για την εκπλήρωση των σκοπών της διαχείρισης, το ΕΚΒΥ σχεδίασε **μέτρα διαχείρισης**, δηλαδή μια σειρά από επιτόπιες παρεμβάσεις (π.χ. αποκατάσταση ορισμένων τύπων βλάστησης), δράσεις (π.χ. ενίσχυση της επόπτευσης και φύλαξης της περιοχής) και διευθετήσεις ορισμένων χρήσεων γης (π.χ. βόσκηση αιγών), για την εφαρμογή των οποίων θα αξιοποιηθούν, μεταξύ άλλων, και οι πρόνοιες του Εθνικού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.

Βάσει των σκοπών και των μέτρων διαχείρισης και συνεκτιμώντας κριτήρια οικολογικά, λειτουργικά (π.χ. υφιστάμενες πολεοδομικές ζώνες, κυρίαρχες χρήσεις γης) και διοικητικά, στην περιοχή Χα-Ποτάμι προτείνεται η διάκριση τριών **ζωνών διαχείρισης**. Ειδικότερα:

- Κατά μήκος της κοίτης του ποταμού προτείνεται η αποτροπή κάθε δραστηριότητας ή επέμβασης που ενδέχεται να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση και τον χαρακτήρα των τοπικών οικοσυστημάτων και να επηρεάσει τη δομή και τις λειτουργίες τους. Οι δε εργασίες του αγροτικού και δασοπονικού τομέα στο τμήμα αυτό θα πρέπει να τυγχάνουν της σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου για τη διαχείριση της περιοχής φορέα (Ζώνη Α).
- Στο μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής, εκατέρωθεν της Ζώνης Α και σε εκτάσεις ως επί το πλείστον κρατικές, προτείνεται να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων αναψυχής και περιβαλλοντικής ενημέρωσης και εκπαίδευσης, δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στη διατήρηση και ενίσχυση του παραδοσιακού αγροτικού χαρακτήρα της περιοχής (π.χ. γεωργία, κτηνοτροφία, δασοπονία), αλλά και σε κάθε ανάπτυξη η οποία διατηρεί τον χαρακτήρα και τη φυσιογνωμία του τοπίου και δεν επιφέρει καταστροφή ή υποβάθμισή του, αλλά

ούτε και επηρεάζει δυσμενώς τους φυσικούς πόρους (Ζώνη Β). Η δε κυνηγετική δραστηριότητα συνεχίζει να ασκείται σύμφωνα με τον Νόμο 152(Ι)/2003.

- Σε μικρό τμήμα της περιοχής, κυρίως σε εκτάσεις οι οποίες υπάγονται σε ύπαιθρο χωρίς πολεοδομικές ζώνες και στην πολεοδομική ζώνη Ζ1, προτείνεται η ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου, σύμφωνα με τις πρόνοιες της Δήλωσης Πολιτικής για τις Πολεοδομικές Ζώνες Ζ1, αλλά και δραστηριοτήτων παραδοσιακού χαρακτήρα στους τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της δασοπονίας (Ζώνη Γ). Οι νέες αναπτύξεις θα χωροθετούνται στις λιγότερο ευαίσθητες θέσεις, θα εντάσσονται πλήρως στο περιβάλλον και θα πρέπει να τυγχάνουν της σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου για τη διαχείριση της περιοχής φορέα.

Η προτεινόμενη διάρκεια ισχύος του Σχεδίου Διαχείρισης για την περιοχή Χα-Ποτάμι είναι 5 έτη από την έγκρισή του και την έκδοση του σχετικού Διατάγματος Διαχείρισης. Ακολούθως, θα αναθεωρηθεί βάσει των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοσθεί παράλληλα με την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης.

Την παρουσίαση του Σχεδίου Διαχείρισης ακολούθησε εκτενής συζήτηση, κατά την οποία διαφάνηκε η ελλιπής ενημέρωση και πληροφόρηση των διαφόρων κοινωνικών ομάδων και ιδιαιτέρως της τοπικής κοινωνίας αναφορικά με τους σκοπούς και τις διαδικασίες εγκαθίδρυσης και λειτουργίας του Δικτύου NATURA 2000 και ειδικότερα σε ό,τι αφορά στη διαχείριση των περιοχών του Δικτύου, γεγονός το οποίο δημιουργεί εύλογες ανησυχίες στους πολίτες, κυρίως σε ό,τι αφορά στα ζητήματα των ιδιοκτησιών. Η εν λόγω διαπίστωση έδωσε τη δυνατότητα να διευκρινισθούν ζητήματα όπως, η πρόνοια της Οδηγίας των Οικοτόπων (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ βάσει της οποίας δημιουργείται το Δίκτυο NATURA 2000) να «...λαμβάνονται υπόψη οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές απαιτήσεις, καθώς και οι περιφερειακές και τοπικές ιδιομορφίες ...» κατά τη λήψη μέτρων διατήρησης και αποκατάστασης των ειδών και των τύπων οικοτόπων Κοινοτικής σημασίας. Επίσης, επισημάνθηκε ότι η υιοθέτηση αγροπεριβαλλοντικών και άλλων μέτρων από τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο ποικίλων χρηματοδοτικών μέσων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί ένα σαφές παράδειγμα του πώς οι κοινωνικο-οικονομικές απαιτήσεις λαμβάνονται υπόψη.

Η συνάντηση της 24^{ης} Ιουλίου 2009 σηματοδότησε την έναρξη της διαβούλευσης για την ολοκλήρωση του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής Χα-Ποτάμι. Τον Σεπτέμβριο του 2009 το κείμενο διαβούλευσης θα είναι προσβάσιμο από κάθε ενδιαφερόμενο μέσω Διαδικτύου (στην ιστοσελίδα του ΕΚΒΥ www.ekby.gr και της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος www.moa.gov.cy), αλλά και σε έντυπη μορφή η οποία θα αποσταλεί στις Κοινότητες. Οι ενδιαφερόμενοι θα έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν γραπτώς στο ΕΚΒΥ τα σχόλια και τις προτάσεις τους έως τις 31 Σεπτεμβρίου 2009, οπότε και ολοκληρώνεται η διαδικασία διαβούλευσης.

Οι απόψεις των τοπικών κοινωνιών και των λοιπών ενδιαφερομένων θα συμβάλουν στην ολοκλήρωση του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής με τρόπο κοινά αποδεκτό, ώστε η προσπάθεια προστασίας των σπουδαίων γνωρισμάτων της περιοχής και διαχείρισης των φυσικών πόρων της να υποστηριχθεί από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και να αποτελέσει κινητήρια δύναμη σε όσους έχουν ενδιαφέροντα στην περιοχή, για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξή της.

Η εκπόνηση του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής Χα-Ποτάμι χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Μεταβατική Βοήθεια (Transition Facility) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αναθέτουσα Αρχή είναι η Υπηρεσία Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος της Κύπρου.

Πληροφορίες:

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ: Τηλ. +357 22408917, Fax +357 22774945,
email: mail: mxenophontos@environment.moa.gov.cy

ΕΚΒΥ: Τηλ. +30 231 0 473320, Fax +30 231 0 471795, email: ekby@ekby.gr